

TIKTOKERKA UWIĘZIONA ZA KRYTYKOWANIE PREZYDENTA

MARATON
PISANIA
LISTÓW

AMNESTY
INTERNATIONAL

Neth Nahara,
Angola

MARATON PISANIA LISTÓW

PONAD 20 LAT PISANIA LISTÓW,
KTÓRE ZMIENIAJĄ ŻYCIE

Efekty mogą być zdumiewające, gdy choćby garstka ludzi łączy się, aby komuś pomóc. Dwadzieścia lat temu w Polsce mała grupa aktywistów i aktywistek przeprowadziła 24-godzinny maraton pisania listów. W ciągu następnych lat inicjatywa zyskała popularność. Dziś Maraton Pisania Listów (znany też jako *Write for Rights*) jest największym na świecie wydarzeniem dotyczącym praw człowieka.

Ludzie na całym świecie wykorzystują potęgę swoich słów, by pokazać, że szerokość geograficzna nie jest żadną przeszkodą dla solidarności. W 1991 roku napisano 2326 listów, a w roku 2023 akcja przyniosła 6 milionów listów, tweetów, podpisów pod petycjami i innych działań. Tylko w 2023 roku ponad 1,4 miliona osób zaangażowało się w aktywności edukacyjne dotyczące praw człowieka. Na przestrzeni lat uczestnicy Maratonu wspólnie pomogli zmienić życie ponad 100 osób, przyczyniając się do uwolnienia aktywistów i aktywistek z aresztów, zapewnienia sprawiedliwości tym, których prawa zostały naruszone, i ochrony osób, które opowiadają się za zmianami. W ten sposób pokazujemy wspólnie, że gdy chodzi o solidarność, granice nie istnieją!

Cel tegorocznej kampanii to wsparcie dziewięciu osób z całego świata, których prawa człowieka zostały naruszone. W niektórych przypadkach odpowiedzialne za to są rządy, w innych policja lub wielkie korporacje. Osoby te są prześladowane za to, kim są, lub dlatego, że korzystały ze swoich praw. Razem możemy zawalczyć o ich prawa. Za pośrednictwem Maratonu Pisania Listów otrzymają indywidualne wyrazy solidarności od tysięcy ludzi z całego świata. Zarówno adresaci tej korespondencji, jak i ich rodziny dowiedzą się w ten sposób, że informacje na ich temat są podawane do wiadomości publicznej i świat o nich nie zapomina. A pisząc bezpośrednio do władz i żądając podjęcia natychmiastowych działań w celu zaradzenia niesprawiedliwości, możemy stworzyć bardziej sprawiedliwy i równy świat, w którym prawa człowieka będą przestrzegane.

Osoby i grupy, które były bohaterami bohaterkami kampanii w poprzednich latach, zauważają znaczenie tych działań i często opisują siłę czerpaną ze świadomości, że tak wielu ludziom na nich zależy.

Pod wpływem akcji często następuje zauważalna zmiana w sposobie traktowania tych osób oraz innych ludzi lub grup postawionych w podobnej sytuacji przez władze ich krajów. Zarzuty bywają wycofane, a poszkodowani zwalniani z aresztów. Wprowadza się nowe prawa lub regulacje dotyczące niesprawiedliwości, a ludzie traktowani są bardziej humanitarnie.

„Głęboko wierzę, że kampania w mojej sprawie utrzymała mnie przy życiu. To właśnie wiedza o tym, że tam jesteście, powstrzymała ich przed zabiciem mnie”

Jani Silva, obrończyni środowiska naturalnego, 2021 r.

ZANIM ZACZNIESZ

Zawarte w scenariuszu propozycje aktywności w ramach edukacji praw człowieka można wykonać w różnych miejscach i okolicznościach: w sali lekcyjnej, podczas spotkania rodziny lub lokalnej społeczności, w grupie przyjaciół bądź na warsztatach aktywistycznych. Zaproponowane w materiale ćwiczenia można przeprowadzić zarówno na żywo, jak i online. Dostosuj je do potrzeb biorących w nich udział osób i okoliczności, w których działasz.

Weź pod uwagę poziom wiedzy uczestników i uczestniczek na temat poruszanych zagadnień oraz liczebność grupy. Zastanów się, jak zorganizować warsztaty, by umożliwić zaangażowanym w nie osobom w pełni aktywny udział; zadbaj o sprzyjającą temu przestrzeń, przeanalizuj wcześniej możliwe trudności i ograniczenia. Jeśli uczestnicy i uczestniczki zajęć zdecydują się na podjęcie akcji w obronie bohatera bądź bohaterki Maratonu Pisania Listów, przeprowadźcie analizę ryzyka takiego działania i zadbajcie o swoje bezpieczeństwo. Zaproponowane w materiale aktywności przygotowano na podstawie metodologii aktywnego uczestnictwa – osoby uczestniczące w zajęciach nie są jedynie biernymi odbiorcami i odbiorczyniami prezentowanych informacji, lecz samodzielnie badają, analizują i kwestionują zagadnienia dotyczące praw człowieka ilustrowane przez historie bohaterów i bohaterek tegorocznego Maratonu Pisania Listów oraz podejmują dyskusję na poruszane tematy. Takie podejście do edukacji praw człowieka na warsztatach sprawia, że uczestnicy i uczestniczki:

- rozwijają wiedzę o prawach człowieka, kluczowe umiejętności umożliwiające reagowanie na naruszenia tych praw, a także postawy i wartości wzmacniające ich poszanowanie;
- mogą zaprezentować swoje opinie i zadawać pytania, co prowadzi do głębszego zrozumienia omawianych zagadnień;
- kontrolują własny proces uczenia się, wykonują ćwiczenia i biorą udział w aktywnościach, uwzględniając swoje zainteresowania, możliwości, obawy;
- mają przestrzeń do wyrażania swoich emocji i refleksji na temat własnej postawy.

© Valerie Miric

Maraton Pisania Listów w Czechach w 2023 r.

Przeczytaj o osobach, w imieniu których walczymy:

<https://maraton.amnesty.org/pl/>.

Skontaktuj się z nami:

www.amnesty.org.pl.

Wyślij wyrazy poparcia na Twitterze do @AmnestyPL, używając hasztagu #W4R24.

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej na temat metodologii aktywnego uczestnictwa, sięgnij do naszej publikacji *Poradnik facylitatorów i facylitatorek*. Przewodnik aktywnego uczestnictwa w edukacji praw człowieka, którą znajdziesz [tutaj](#).

Amnesty International oferuje również bogaty wybór kursów edukacyjnych online na platformie Akademia Praw Człowieka Amnesty. Znajdziesz tam wysokiej jakości bezpłatne kursy e-learningowe, które umożliwiają samodzielną naukę za pomocą komputera bądź innego urządzenia mobilnego podłączonego do internetu. Zacznij swoją przygodę z Akademią Praw Człowieka Amnesty od kursu *Wprowadzenie do praw człowieka*: <https://academy.amnesty.org/learn/course/internal/view/elearning/206/wprowadzenie-do-praw-czlowieka>.

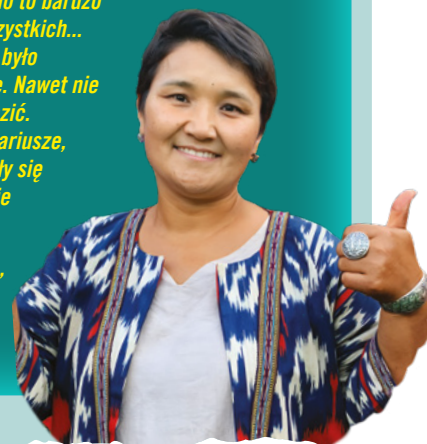
TWOJE SŁOWA MAJĄ MOC

OBROŃCZYNI PRAW CZŁOWIEKA UNIEWINNIONA

Rita Karasartova jest obrończynią praw człowieka i ekspertką w dziedzinie zarządzania obywatelskiego. Poświęciła ponad dekadę swojego życia na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej niezależnych porad prawnych i pomaganie tym, których prawa zostały naruszone przez skorumpowany i niesprawiedliwy system prawny. Wraz z 26 innymi osobami Rita została aresztowana za wyrażenie sprzeciwu wobec nowej umowy granicznej, przekazującej Uzbekistanowi kontrolę nad kirgiskim zbiornikiem wody słodkiej. Czternastego czerwca 2024 roku Rita i co najmniej 21 innych oskarżonych zostali oczyszczeni z zarzutu próby „siłowego obalenia rządu”, za co groziła im kara do 15 lat pozbawienia wolności.

„Chciałabym wyrazić moją ogromną, ogromną wdzięczność... Wasze działania w odpowiednim czasie – podpisy pod petycjami i ogromna liczba listów, które trafiły do sądu, do prokuratury – to wszystko miało bardzo dużą moc. W rzeczywistości było to bardzo wzmacniające dla nas wszystkich... Oczywiście uniewinnienie było całkowicie nieoczekiwane. Nawet nie wiem, jak to sobie wyobrazić. Rozważaliśmy różne scenariusze, różne możliwości pojawiały się w naszych głowach, ale nie sądziliśmy, że wszyscy zostaniemy uniewinnieni! Dziękuję Wam wszystkim”

Rita Karasartova
z Kirgistanu.

© Zbiory prywatne

„Czuję ogromną ulgę i dziękuję za niesamowitą kampanię Maratonu Pisania Listów. Jestem dożywotnio wdzięczna. To tak, jakby ogromny ciężar został zdjęty z moich barków. Czytając wszystkie listy i kartki, poczułam się kochana i doceniona”

Cecillia Chimbiri z Zimbabwe.

DZIAŁACZKI OPOZYCJI UWOLNIONE

Działaczki opozycji Cecillia Chimbiri, Joanah Mamombe i Netsai Marova zostały uprowadzone, były torturowane i uwięzione po udziale w proteście w Zimbabwe. Oskarżono je o „rozpowszechnianie fałszywych informacji” i „utrudnianie działania wymiaru sprawiedliwości”. Netsai uciekła wtedy z Zimbabwe. Po zakończeniu Maratonu Pisania Listów w 2022 r. Cecillia i Joanah zostały uniewinnione przez Sąd Najwyższy.

© Amnesty International Togo

Osoby wspierające
Amnesty w Holandii
(dalej po lewej) i Togo
(po lewej) podczas
Maratonu Pisania Listów
w 2023 r.

O PRAWACH CZŁOWIEKA

Prawa człowieka są podstawowymi swobodami i gwarancjami przysługującymi każdemu z nas. Bazują na godności, równości oraz wzajemnym szacunku, niezależnie od wieku ludzi, ich narodowości, płci, pochodzenia, wyznawanej religii czy światopoglądu. Zgodnie z nimi masz prawo być traktowany... traktowana sprawiedliwie, tak samo jak wszyscy inni, oraz swobodnie decydować o własnym życiu. Prawa człowieka są uniwersalne (przysługują nam wszystkim, każdemu człowiekowi na świecie), niezbywalne (nie mogą zostać nam odebrane), a także niepodzielne i współzależne (wszystkie są ze sobą powiązane i każde ma równe znaczenie).

Od czasu dramatu II wojny światowej międzynarodowe instrumenty praw człowieka, począwszy od Powszechnej deklaracji praw człowieka, stanowią solidną podstawę dla krajowych, regionalnych i międzynarodowych regulacji prawnych, których celem jest poprawa jakości życia ludzi na całym świecie. Zobowiązują one poszczególne państwa i ich przedstawicieli do respektowania, ochrony i realizacji praw człowieka w ramach własnych granic oraz poza nimi. Prawa człowieka nie są luksusem, na który można sobie pozwolić tylko wtedy, gdy umożliwiają to okoliczności.

Maraton Pisania Listów w Beninie w 2023 r.

POWSZECHNA DEKLARACJA PRAW CZŁOWIEKA

Powszechna deklaracja praw człowieka została przyjęta przez nowo utworzoną Organizację Narodów Zjednoczonych tuż po II wojnie światowej w 1948 roku. Stała się podstawą, na której zbudowano międzynarodowy system ochrony praw człowieka. Państwa świata zgodziły się przestrzegać ogólnych zasad zapisanych w jej 30 artykułach.

Powszechna deklaracja praw człowieka jest, jak sama nazwa wskazuje, deklaracją – wyrazem intencji wszystkich rządów świata w kwestii przestrzegania pewnych standardów dotyczących traktowania ludzi. Prawa człowieka stały się częścią prawa międzynarodowego – od czasu przyjęcia Deklaracji powstało wiele bazujących na niej praw i umów międzynarodowych. To na ich podstawie Amnesty International wzywa rządy do zaprzestania naruszeń, których skutki odczuwają bohaterowie i bohaterki Maratonu Pisania Listów.

POWSZECHNA DEKLARACJA PRAW CZŁOWIEKA

PRAWA I SWOBODY OBYWATELSKIE

– prawo do życia, wolności od tortur i niewolnictwa, wolności od dyskryminacji

- Artykuł 1** Wolność i równość w godności i prawach
- Artykuł 2** Niedyskryminacja
- Artykuł 3** Prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego
- Artykuł 4** Zakaz niewolnictwa
- Artykuł 5** Zakaz tortur

PRAWA ZWIĄZANE Z WYMIAREM SPRAWIEDLIWOŚCI

– domniemanie niewinności, prawo do sprawiedliwego procesu, zakaz arbitralnego pozbawiania wolności

- Artykuł 6** Ochrona prawna
- Artykuł 7** Równość wobec prawa
- Artykuł 8** Prawo do odwołania się do sądu, gdy doszło do naruszenia naszych praw
- Artykuł 9** Zakaz arbitralnego pozbawiania wolności (zatrzymanie, aresztowanie, uwięzienie) i wygnania z kraju
- Artykuł 10** Prawo do sprawiedliwego procesu
- Artykuł 11** Domniemanie niewinności
- Artykuł 14** Prawo do azylu (udania się do innego kraju i ubiegania się tam o ochronę)

PRAWA SPOŁECZNE

– prawo do edukacji, do założenia i posiadania rodziny, do odpoczynku i opieki zdrowotnej

- Artykuł 12** Prawo do prywatności, prawo do życia domowego i rodzinnego
- Artykuł 13** Prawo do swobodnego wyboru miejsca zamieszkania i swobodnego przemieszczania się wewnątrz granic państwowych
- Artykuł 16** Prawo do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny
- Artykuł 24** Prawo do odpoczynku i czasu wolnego
- Artykuł 26** Prawo do edukacji, w tym do bezpłatnej nauki na poziomie podstawowym

PRAWA EKONOMICZNE

– prawo do posiadania własności, do pracy, emerytury i do standardu życia adekwatnego do zdrowia i samopoczucia

- Artykuł 15** Prawo do obywatelstwa
- Artykuł 17** Prawo do posiadania własności
- Artykuł 22** Prawo do opieki społecznej
- Artykuł 23** Prawo do pracy za uczciwe wynagrodzenie i zrzeszania się w związkach zawodowych
- Artykuł 25** Prawo do standardu życia adekwatnego do stanu zdrowia i samopoczucia

PRAWA POLITYCZNE

– prawo do udziału w zarządzaniu krajem, prawo do głosowania, wolność pokojowych zgromadzeń, wolność wypowiedzi, wolność przekonań oraz wolność sumienia i religii

- Artykuł 18** Wolność myśli, sumienia i wyznania
- Artykuł 19** Wolność wypowiedzi i prawo do rozpowszechniania informacji
- Artykuł 20** Prawo zrzeszania się w stowarzyszeniach i gromadzenia się w sposób pokojowy
- Artykuł 21** Prawo do udziału w zarządzaniu krajem

PRAWA KULTURALNE I SOLIDARNOŚCIOWE

– prawo do udziału w życiu kulturalnym społeczności

- Artykuł 27** Prawo do udziału w życiu kulturalnym społeczności
- Artykuł 28** Prawo do międzynarodowego ładu i porządku, w którym niniejsze prawa mogą być w pełni realizowane
- Artykuł 29** Odpowiedzialność za respektowanie praw innych osób
- Artykuł 30** Nieodbieranie żadnego z tych praw!

AKTYWNOŚĆ

PRAWO DO WOLNOŚCI SŁOWA

KLUCZOWE POJĘCIA:

- wolność słowa;
- arbitralne zatrzymanie;
- prawo do zdrowia;
- kurcząca się przestrzeń obywatelska.

INFORMACJE O WARSZTACIE:

Osoby uczestniczące w warsztacie dowiedzą się, czym jest wolność słowa, poznając prawdziwą historię Neth Nahary, influencerki z Angoli, która została arbitralnie zatrzymana za wyrażanie swoich poglądów w mediach społecznościowych. Uczestnicy uczestniczący wezmą udział w dyskusji i innych kreatywnych działaniach, a także napiszą listy, w których opowiedzą się za uwolnieniem Neth.

CZAS:

60 minut. Możesz potrzebować dodatkowego czasu na sekcję *Podjmij działanie*.

WIEK: 14+

PLANOWANE REZULTATY:

Dzięki udziałowi w warsztacie osoby uczestniczące:

- **zrozumią** pojęcie prawa publicznego wyrażania swoich poglądów i jego znaczenie;
- **będą potrafili** opisać konsekwencje naruszenia prawa do wolności wypowiedzi;

- **poczują** empatię wobec osób, których wolność słowa została naruszona;
- **dowiedzą się** o Maratonie Pisania Listów;
- **napiszą** listy z wyrazami wsparcia dla Neth Nahary oraz w jej obronie.

MATERIAŁY:

- historia Neth Nahary (strona 11);
- **Powszechna deklaracja praw człowieka** w wersji uproszczonej (strona 5);
- papier, długopisy i koperty (jeśli wysyłacie listy);
- opcjonalnie: film opowiadający historię Neth Nahary dostępny na profilu organizatora organizatorki;
- opcjonalnie: szablony listów ze strony <https://maraton.amnesty.org.pl/>.

PRZYGOTOWANIE:

- Wydrukuj historię Neth Nahary i kopie uproszczonej Powszechnej deklaracji praw człowieka dla każdej osoby lub grupy uczestniczącej w warsztacie.
- Przeczytaj informacje ogólne na stronie 10.

WIĘCEJ INFORMACJI:

- Dowiedz się więcej o prawach człowieka, w tym o wolności słowa, przy pomocy kursu Porozmawiajmy o wolności słowa w Akademii Amnesty: <https://academy.amnesty.org/>

[learn/course/external/view/elearning/253/porozmawiajmy-o-wolnosc-slowa](https://academy.amnesty.org/learn/course/external/view/elearning/253/porozmawiajmy-o-wolnosc-slowa).

- Kurs Wprowadzenie do praw człowieka: <https://academy.amnesty.org/learn/course/external/view/elearning/206/Wprowadzenie-doprawcz%C5%82owieka>.
- 20-minutowy kurs na temat Maratonu Pisania Listów: <https://academy.amnesty.org/learn/course/external/view/elearning/330/maraton-pisania-listow-jak-zrobic-to-lepiej>.

ŚRODKI OSTROŻNOŚCI:

W ramach tego warsztatu podejmujemy temat wolności słowa, zakładając, że osoby w nim uczestniczące raczej doświadczają swobody w wyrażaniu swoich myśli, pomysłów, tożsamości, przekonań religijnych itp. Może to jednak nie dotyczyć wszystkich osób w takim samym stopniu. Niektórzy mogli doświadczyć znaczących ograniczeń prawa do wolności wypowiedzi, co może wywołać w nich silne reakcje emocjonalne. Osoba prowadząca warsztat powinna zawnioskować do uczestników ocenę pochodzenia i doświadczenia osób uczestniczących, odpowiednio dostosować pytania i kierować dyskusję w taki sposób, aby podejść z właściwą wrażliwością do tych osób, zapewnić im bezpieczną przestrzeń do wyrażania uczuć i zaoferować im wsparcie w razie potrzeby.

Karty bohaterów _bohaterek Maratonu Pisania Listów zawierają treści, które mogą wywoływać trudne emocje. Dostosuj treści do grupy wiekowej, która będzie brać udział w zajęciach. Upewnij się również, że przygotowane materiały są zrozumiałe i osoby uczestniczące mają wszystkie informacje potrzebne do zaangażowania się w działanie. Pamiętaj o tym, że wybór, w sprawie których bohaterów _bohaterek będą pisać, należy do nich!

1. ZROZUMIENIE PRAWA DO WOLNOŚCI WYPOWIEDZI

Powitaj osoby uczestniczące i poproś je o zamknięcie oczu i zastanowienie się przez minutę nad tym, w jaki sposób wyrażają siebie, swoje pomysły i obawy. Daj podpowiedzi:

- **Pomyśl o sytuacji, w której zaniepokoiło cię coś, co działo się wokół ciebie, w twojej społeczności. Czy wyraziłeś _wyraziłaś te obawy? Jak? Gdzie? Komu?**
- **Dlaczego możliwość wyrażania siebie jest ważna? Co dla ciebie osobiście oznacza możliwość usłyszenia swojego głosu?**

Poproś dwie lub trzy chętne osoby o podzielenie się swoimi przemyśleniami.

Omów znaczenie prawa do wolności wypowiedzi. Wyjaśnij, że prawo to obejmuje wolność poszukiwania, otrzymywania i przekazywania informacji oraz idei wszelkiego rodzaju za pośrednictwem dowolnych mediów. Skorzystaj z podstawowych informacji na stronie 10., aby wzbogacić dyskusję.

Zapytaj:

- **Jak myślisz, w jaki sposób zmieniłoby się twoje życie, gdybyś nie mógł _nie mogła swobodnie wyrażać swoich myśli i opinii lub gdybyś był _była cenzurowany _cenzurowana?**

Podziel się z grupą następującymi słowami: „*Twój głos ma znaczenie. Masz prawo mówić, co myślisz, dzielić się informacjami i domagać się lepszego świata. Masz również prawo zgadzać się lub nie zgadzać z rządzącymi i wyrażać swoje zdanie w sprawie polityki w czasie pokojowych protestów. Korzystanie z tych praw – bez obawy o bezpodstawną ingerencję władz – ma kluczowe znaczenie dla życia w otwartym i uczciwym społeczeństwie – takim, w którym ludzie mają dostęp do wymiaru sprawiedliwości i mogą korzystać ze swoich praw człowieka*”.

Zakończ, mówiąc osobom uczestniczącym w warsztacie, że przeanalizujecie teraz mocny przykład tego, w jaki sposób można naruszać czyjeś prawo do wolności wypowiedzi. Skoncentrujecie się na prawdziwym przypadku, który pokazuje głęboki wpływ takich ograniczeń na życie pewnej osoby, która aktywnie działa w mediach społecznościowych.

Jeśli osoby uczestniczące po raz pierwszy zapoznają się z Powszechną deklaracją praw człowieka, należy najpierw skupić się na wspólnym zrozumieniu, czym ona jest, korzystając z informacji znajdujących się na stronie 4.

2. HISTORIA NETH NAHARY

Rozdaj materiały z historią Neth ze strony 11 i kopie uproszczonej Deklaracji praw człowieka ze strony 5. Poproś ochotnika_ochotniczkę o przeczytanie historii Neth na głos. Po wysłuchaniu zapytaj osoby uczestniczące:

- **Czy jest coś, co was zaskoczyło w historii Neth?**
- **Które prawa człowieka zostały naruszone w przypadku Neth?**

Zwróć uwagę, że zatrzymanie Neth Nahary jest uznawane za **arbitralne**. Arbitralne zatrzymanie oznacza przetrzymywanie danej osoby lub grupy osób bez uzasadnionego powodu lub bez procesu sądowego. Często jest wykorzystywane jako sposób tłumienia wolności słowa i innych praw człowieka.

Podziel osoby uczestniczące na małe grupy lub pary, a następnie zapytaj:

- **W jaki sposób naruszenie wolności wypowiedzi zagraża innym prawom człowieka?**

Poproś każdą grupę lub parę o wybranie jednego lub dwóch praw z PDPC i przedyskutowanie, w jaki sposób mogą one zostać złamane w przypadku naruszenia wolności wypowiedzi.

Po około 10 minutach zbierz wszystkich z powrotem i przeprowadź krótkie podsumowanie. Poproś kilka osób o podzielenie się głównymi wątkami z dyskusji, którą prowadziły w swojej grupie.

W zależności od kwestii poruszonych przez grupy wspólna dyskusja może obejmować następujące tematy:

- W jaki sposób ograniczenie wolności słowa może ograniczać prawo dostępu do informacji, które ma kluczowe znaczenie dla edukacji i rozwoju osobistego?
- W jaki sposób cenzura ekspresji artystycznej ogranicza kreatywność i rozwój kulturalny, potencjalnie naruszając prawo do kultury?
- W jaki sposób ograniczenie prawa do wolności słowa może prowadzić do arbitralnych zatrzymań lub aresztów domowych z powodów politycznych, przez co może ograniczać prawo do swobodnego przemieszczania się?
- W jaki sposób ściganie ludzi z powodu wyrażania przekonań religijnych może naruszać prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania?
- W jaki sposób rządowa inwigilacja w celu ograniczenia prawa do wolności słowa narusza prywatność?

To tylko kilka przykładów. Zachęcamy osoby uczestniczące w warsztacie do zastanowienia się nad innymi możliwymi skutkami ograniczania praw człowieka.

Jeśli czas na to pozwoli, skorzystaj z dodatkowych podpowiedzi:

- **Czy znalazłeś_znalazłaś jakieś zaskakujące powiązania między wolnością słowa a innymi prawami?**
- **Jakie emocje wywołała w tobie historia Neth i dlaczego?**

3. KREATYWNE DZIAŁANIA NA RZECZ WOLNOŚCI

Neth Nahara jest influencerką na TikToku, artystką i piosenkarką. Poproś osoby uczestniczące w warsztacie, aby wyraziły swoje wsparcie dla Neth poprzez kreatywne działanie. Powiedz im:

„Wyobraźcie sobie, że podobnie jak Neth korzystacie z mediów społecznościowych, aby wypowiadać się na tematy, które was dotyczą. Teraz wyrażcie swoje poparcie dla Neth”.

Uczestnicy_uczestniczki mogą wybrać dowolny kreatywny sposób wyrażenia takiego wsparcia. Mogą stworzyć wiadomość w mediach społecznościowych, przygotować artystyczny plakat, napisać wiersz lub piosenkę albo nagrać wideo na TikToka.

Poproś wszystkich, aby zastanowili się, jakie będzie ich przesłanie lub apel i do kogo je skierują.

Tworząc tę wiadomość, osoby uczestniczące mogą zastanowić się nad znaczeniem prawa do wolności słowa, podzielić się szczegółami historii Neth i zaapelować do działania na jej rzecz.

Jeśli czas na to pozwala, zakończ tę część ćwiczenia, prosząc kilka osób o podzielenie się tym, co stworzyły razem ze swoją grupą; możesz też poprosić wszystkich o rozwieszenie plakatów, wierszy lub wiadomości w całej sali i zrobienie grupowego spaceru po powstałej w ten sposób wystawie.

Na koniec podziel się z grupą następującymi słowami: *„Podobnie jak w przypadku wielu osób, które zabierają głos, gdy coś jest nie tak, Neth stała się ofiarą systemu, który zezwalał na aresztowania, tortury, a nawet zabójstwa osób wyrażających pokojowy sprzeciw. Wystąpienie w obronie Neth to wystąpienie w obronie wolności słowa. Wspieranie sprawy Neth wysła silny sygnał do ludzi i władz, że świat patrzy i że łamanie praw człowieka w Angoli nie pozostaje niezauważone”.*

4. PODEJMIJ DZIAŁANIE

Opowiedz grupie o Maratonie Pisanie Listów. Wyjaśnij, że Amnesty International zachęca ludzi na całym świecie do okazania swojej solidarności z Neth Naharą. Podaj przykłady z zeszłorocznej edycji Maratonu (strona 3), które pokazują, jak skuteczne może być pisanie listów i podejmowanie innych działań na rzecz osób, których prawa zostały złamane, lub obejrzyj film o sile sprawczej Maratonu ze strony <https://www.youtube.com/watch?v=1ZVoU4fMxuw>. Jeśli osoby uczestniczące nie mają wystarczająco dużo czasu na podjęcie działania podczas warsztatu, zachęć je do zrobienia tego później lub podziel ćwiczenia pomiędzy grupy. Zachęć uczestników i uczestniczki do kreatywności. Mogą wykorzystać swoje prace z ćwiczenia trzeciego powyżej.

 15 MINUT

 15 MINUT

Pokaż osobom uczestniczącym wideo o Neth Naharze, które znajdziesz na profilu organizatora_organizatorki.

NAPISZ LIST

Zachęć osoby uczestniczące w warsztacie do napisania listów do prezydenta Angoli (skorzystajcie z informacji kontaktowych po prawej stronie).

- Napisz prezydentowi coś o sobie, aby list miał osobisty charakter.
- Napisz mu, co cię zszokowało w sprawie Neth Nahary.
- Napisz, dlaczego uważasz, że ważne jest, aby rządy szanowały prawo do wolności słowa i go przestrzegały.
- **Zażądaj natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia Neth Nahary, ponieważ została skazana i jest arbitralnie więziona wyłącznie z powodu pokojowego korzystania z praw człowieka, w tym z wolności słowa.**

Presidente de Angola
Palácio Presidencial
Cidade Alta
Rua 17 de Setembro
Luanda
Angola

Zwrot grzecznościowy: Wasza
Ekscelencjo (jeśli piszesz list
po angielsku: *Your Excellency*)

E-mail: secretariageral@oapr.gov.ao

Facebook: www.facebook.com/cda-joalourenco

X: [@jlprdeangola](https://twitter.com/jlprdeangola)

Hasztagi: #FreeNethNahara,
#NethLivre, #W4R24

Za pośrednictwem:
J.E. Ambassador Manuel Pedro
Chaves
Ambasada Republiki Angoli
ul. Urodzajna 12
02-954 Warszawa

OKAŻ SOLIDARNOŚĆ

Pokaż Neth, że nie jest sama. Wyślij jej wiadomość z wyrazami wsparcia i nadziei, aby podtrzymać ją na duchu. Neth lubi tańczyć i śpiewać. Możesz narysować mikrofon lub Neth z jej dwójką dzieci (pięcioletnim chłopcem i dwuletnią dziewczynką). Bądź kreatywny, kreatywna! Następnie wyślij list na adres podany po prawej stronie. **Pamiętaj, by adresując list do więzienia, podać prawdziwe imię Neth – Ana da Silva Miguel.**

Neth mówi po angielsku i portugalsku. Oto kilka przykładowych wiadomości:

Portugalski: **Muita força Neth. Desejo que você saia da prisão o mais rápido possível. Você foi forte por exercer seu direito de liberdade de expressão e desejo que você continue se expressando sem medo.**

Portugalski: **Estou a torcer pela sua liberdade. Você poderia ter calado, mas você preferiu falar e exercer seu direito de liberdade de expressão. Que você saia da prisão de cabeça erguida e com a mesma coragem.**

Angielski: **Lots of strength, Neth. I hope you get out of prison soon. You are strong for exercising your right to freedom of expression and I hope you can continue expressing yourself without fear.**

Angielski: **I'm rooting for your freedom. You could have remained silent, but you preferred to speak out and exercise your right to freedom of expression. May you leave prison with your head held high and with the same courage.**

Adres zakładu karnego dla kobiet
w Vianie:

Ana da Silva Miguel (Neth Nahara)
Estabelecimento Prisional Feminino
de Viana
Vila de Viana
Avenida 11 de Novembro
Rua Nzinga Mbande
Luanda
Angola

INFORMACJE OGÓLNE

WOLNOŚĆ SŁOWA

ARTYKUŁ 19. PDPC

„Każdy człowiek ma prawo do wolności poglądów i swobodnego ich wyrażania; prawo to obejmuje swobodę posiadania niezależnych poglądów oraz poszukiwania, otrzymywania i rozpowszechniania informacji i idei wszelkimi środkami, bez względu na granice państw”.

Artykuł 19. Powszechnej deklaracji praw człowieka gwarantuje wolność słowa, w tym prawo do posiadania własnych opinii i swobodnego ich wyrażania bez ingerencji rządu. Obejmuje również prawo do wyrażania poglądów poprzez publiczne protesty lub materiały pisemne, transmisje medialne, internet i sztukę. Prawo to jest uważane za bardzo ważny aspekt życia w społeczeństwie. Potrzebujemy swobodnego przepływu idei, aby różne opinie były brane pod uwagę i różne punkty widzenia mogły być reprezentowane. Ograniczenie wolności słowa zakłóca transparentność życia społecznego i politycznego i podważa inne prawa człowieka.

Prawo do wolności wypowiedzi jest ważne zarówno dla społeczeństwa jako całości, jak i dla poszczególnych jednostek. Nasze opinie i myśli są fundamentalną częścią tego, co czyni nas ludźmi. Powstrzymywanie ludzi przed wyrażaniem siebie jest równoznaczne z pozbawianiem ich części osobowości!

Traktaty dotyczące praw człowieka, które rozszerzają zapisy zawarte w PDPC, zezwalają na ograniczenie prawa do wolności wypowiedzi tylko w niektórych, bardzo szczególnych przypadkach. Na przykład w większości krajów obowiązują przepisy zakazujące rasistowskich lub innych dyskryminujących wypowiedzi. Ograniczenie wolności wypowiedzi jest jednak dozwolone tylko wtedy, gdy staje się konieczne dla ochrony praw innych osób lub grup osób bądź dla ochrony bezpieczeństwa narodowego, porządku publicznego albo zdrowia publicznego.

Protestujący na wiecu prodemokratycznym w Hongkongu w maju 2020 r.

HISTORIA NETH NAHARY

Dla Any da Silvy Miguel, 32-letniej piosenkarki i matki dwójki małych dzieci, życie w Angoli było frustrujące i trudne. Ana nie rozumiała, jak kraj o tak dużym potencjale może pozwalać, by tak wielu jego mieszkańców żyło w ubóstwie. Rozgoryczona brakiem szkół, zatrudnienia i możliwości Ana założyła na TikToku konto o nazwie „Neth Nahara” – i została influencerką oraz komentatorką w mediach społecznościowych.

Neth dzieliła się ze swoimi obserwującymi dobrymi i złymi historiami ze swojego życia. Była żywiołowa, zabawna i nie bała się mówić o swoich przekonaniach. Zachęcała kobiety do zdobywania wykształcenia i niezależności. Odważnie podzieliła się również informacją, że jest nosicielką wirusa HIV, i udzielała porad, jak w tej sytuacji zachować zdrowie.

Dwunastego sierpnia 2023 roku Neth wystąpiła na żywo na swoim kanale na TikToku, otwarcie krytykując prezydenta João Lourença. Następnego dnia została aresztowana w swoim domu w Luandzie, stolicy Angoli. Osądzono ją w trybie przyspieszonym, uznano za winną „obrażania” głowy państwa i skazano na sześć miesięcy więzienia. Dwudziestego siódmego września 2023 roku jej wyrok został zwiększony do dwóch lat.

Władze Angoli wykorzystują kontrowersyjne prawo (art. 333. Kodeksu karnego), aby uciszyć głosy krytyki, takie jak głos Neth. Zostało ono uchwalone podczas pandemii COVID-19 – w czasie, gdy ludzie w Angoli wyszli na ulice, aby wyrazić swoje niezadowolenie z rządów prezydenta.

Przez pierwsze osiem miesięcy od zatrzymania Neth odmawiano leków przeciw HIV, które musi przyjmować codziennie. Dopiero po wielokrotnych prośbach ze strony jej prawników w końcu otrzymała niezbędne lekarstwa. Neth Nahara i inne osoby w Angoli są przetrzymywane i źle traktowane, ponieważ ośmieliły się publicznie zabrać głos.

© Neth Nahara

© José Silva Pinto

Widok na Luandę, Angola.

O AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International jest globalnym ruchem zrzeszającym ponad 10 milionów ludzi, którzy niesprawiedliwość na świecie traktują osobiście. Działamy na rzecz świata, w którym wszyscy mogliby swobodnie korzystać ze swoich przyrodzonych praw. Prowadzimy niezależne śledztwa i ujawniamy przypadki nadużyć, niezależnie od tego, gdzie i kiedy do nich dochodzi. Wywieramy nacisk na władze oraz na inne grupy mające wpływ (na przykład korporacje), pilnując dotrzymywania składanych przez nie obietnic oraz respektowania prawa międzynarodowego.

Poprzez ukazywanie poruszających historii ludzi, w imieniu których działamy, inspirujemy miliony osób na całym świecie do pracy na rzecz zmiany, a także do obrony narażających się aktywistów i aktywistek. Zachęcamy ludzi, by domagali się swoich praw, edukując w zakresie praw człowieka i prowadząc szkolenia na ich temat. Chronimy ludzi i wspieramy ich – walczymy o zniesienie kary śmierci, propagujemy prawa reprodukcyjne i seksualne, przeciwdziałamy dyskryminacji, bronimy praw uchodźców i uchodźczyń oraz migrantów i migrantek. Pomagamy doprowadzać sprawców tortur przed oblicze sprawiedliwości i zmieniać opresyjne prawa, a przede wszystkim uwalniać ludzi więzionych za wygłaszanie własnych opinii. Jesteśmy głosem osób uciskanych i pozbawianych swobód oraz godności. Dajemy głos tym, których nie słychać.

© Amnesty International 2024

O ile nie zaznaczono inaczej, treść niniejszego dokumentu jest udostępniana na licencji Creative Commons (Uznanie autorstwa, Użycie niekomercyjne, Bez utworów zależnych, Międzynarodowe 4.0), <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>. Więcej informacji dotyczących zezwoleń można znaleźć na naszej stronie internetowej: www.amnesty.org.

Tam, gdzie materiał jest przypisany do właściciela praw autorskich innego niż Amnesty International, materiał ten nie podlega licencji Creative Commons.

Po raz pierwszy opublikowany w 2024 r. przez Amnesty International Ltd. Peter Benenson House, 1 Easton Street, Londyn WC1X 0DW, Wielka Brytania

Stowarzyszenie
AMNESTY INTERNATIONAL

www.amnesty.org.pl
Sapieżyńska 10a, 00-215 Warszawa
e: amnesty@amnesty.org.pl
t: 22 827 60 00

Wrzesień 2024 r.
Indeks: POL 32/8282/2024
Zdjęcie na okładce:
© Zbiory prywatne

**MARATON
PISANIA
LISTÓW**

AMNESTY
INTERNATIONAL

